

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

۱. عقاید؛ شناخت ایمان و کفر؛ کفر و مراتب آن
۲. احکام؛ نماز؛ نمازهای واجب یومیّه

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: صالح پارسا

تاریخ: ۱۳۹۶/۱/۱۹

آیا حدیثی از پیامبر با مضمون «فاصله‌ی کفر و بندگی ترک نماز است»، صحیح است؟ جایگاه عقیده و عمل در این بین چه می‌شود؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۶/۱/۲۲

«کفر» در اسلام یک مقوله‌ی عملی نیست، بلکه یک مقوله‌ی اعتقادی است، ولی برخی اعمال می‌توانند از «کفر» حکایت داشته باشند و آن‌ها اعمالی هستند که با اعتقاد به «اسلام» قابل جمع نیستند. ترک «نماز» می‌تواند یکی از این اعمال باشد و آن هنگامی است که با بهانه یا تأسفی همراه نباشد؛ زیرا ترک «نماز» بدون بهانه و تأسف، از انکار و استخفاف آن پرده بر می‌دارد که با اعتقاد به «اسلام» قابل جمع نیست و از این رو، «کفر» محسوب می‌شود، ولی هرگاه با بهانه‌ای مانند خواب و تنبلی در وقت نماز صبح یا اشتغال به کار در وقت نماز ظهر و عصر یا سستی و خستگی در وقت نماز مغرب و عشاء همراه باشد و سبب تأسف شود، با اعتقاد به «اسلام» قابل جمع است و از این رو، «فسق» محسوب می‌شود.

بنابراین، مراد روایاتی که ترک «نماز» را «کفر» دانسته‌اند، ترک آن از روی انکار و استخفاف است که در ترک آن بدون بهانه و تأسف ظهور می‌یابد؛ همچنانکه ترک سایر مبانی عملی اسلام مانند «زکات»، «روزه‌ی ماه رمضان» و «حج» نیز همین گونه است و هرگاه با بهانه و تأسفی حاکی از اعتقاد به وجوب آن‌ها باشد، «فسق» و هرگاه بدون بهانه و تأسفی حاکی از اعتقاد به وجوب آن‌ها باشد، «کفر» محسوب می‌شود؛ همچنانکه ارتکاب کبائر مانند «زنا» و «شرب خمر» نیز همین گونه است و هرگاه با بهانه و تأسفی ناشی از اعتقاد به حرمت آن‌ها باشد، «فسق» و هرگاه بدون بهانه و تأسفی ناشی از اعتقاد به حرمت آن‌ها باشد، «کفر» محسوب می‌شود، اگرچه «کفر» با ادعای مسلمانی «نفاق» است.

www.alkhorasani.com

بَیِّنَاتُ الْإِسْلَامِ مِنْ صَوَابِهَا شَيْءٌ خَرَّاسٌ خُفِّضَ اللَّهُ تَعَالَى

تعلیقات
پرسش‌ها و پاسخ‌های فرعی

تاریخ: ۱۳۹۶/۱/۲۹

نویسنده: رضا

پرسش فرعی ۱

در پاسخ فوق ترک نماز و زکات و حج و روزه‌ی ماه رمضان از روی انکار و استخفاف کفر دانسته شده، در حالی که در ابتدا گفته شده است که کفر یک مقوله‌ی عملی نیست، بلکه یک مقوله‌ی اعتقادی است. آیا این دو با هم تناقض ندارند؟

تاریخ: ۱۳۹۶/۲/۳

پاسخ به پرسش فرعی ۱

همان طور که در صدر پاسخ فوق توضیح داده شده، «کفر» در اسلام یک مقوله‌ی عملی نیست، بلکه یک مقوله‌ی اعتقادی است، ولی برخی اعمال می‌توانند از «کفر» حکایت داشته باشند و آن‌ها اعمالی هستند که با اعتقاد به «اسلام» قابل جمع نیستند؛ مانند ترک مبانی یا ارتکاب کبائر بدون هیچ بهانه یا تأسفی که حاکی از عدم اعتقاد به احکام اسلام یا وعده و وعید آن درباره‌ی آن‌هاست و این کفر محسوب می‌شود. بنابراین، چنین اعمالی کفر نیستند، ولی دلیل بر کفر از باب دلالت معلول بر علت هستند و اطلاق کفر بر آن‌ها در روایات و در ذیل پاسخ فوق، مجازی و از باب اطلاق سبب بر مسبب است. با این حال، همان طور که در ذیل پاسخ فوق اشاره شده است، کفر شناخته شده از طریق اعمال، «نفاق» محسوب می‌شود و «نفاق» مانع از جریان حکم اسلام در ظاهر نیست؛ به این معنا که منافق تا وقتی به کفر خود تصریح نکرده، در حکم مسلمان است و جان و مالش در امان قرار دارد^۱.

از اینجا دانسته می‌شود که خوارج در تکفیر مسلمانان به دو نکته‌ی بنیادین توجّه نداشتند: یکی آنکه هیچ عملی از روی تأویل کفر محسوب نمی‌شود اگر چه ترک مبانی یا ارتکاب کبائر باشد و دیگری آنکه عمل حاکی از کفر با وجود ادّعای مسلمانی دلیل بر نفاق است و نفاق به تنهایی جان و مال کسی را حلال نمی‌کند.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر معصوم‌ها شیخ محمد خراسانی
مجلس خبرگان رهبری

۱. بنگرید به: بازگشت به اسلام، شناخت منافق، ص ۱۸۹.